

Эколага-краязнаўчая гульня “Наш родны край”

Тытар Ніна Васільеўна, бібліятэкар

Экалагічны напрамак – адзін з прыярытэтаў адукацыйнай дзейнасці нашай школы. Ужо не першы год бібліятэка вядзе дзейнасць, накіраваную на фарміраванне экалагічнай, інфармацыйнай і ідэалагічнай культуры сваіх чытачоў. У сваёй працы па фарміраванні экалагічнай культуры звяртаю ўвагу на выхаванне эстэтычных і духоўных адносін да навакольнага асяроддзя, пашырэнне экалагічнага светапогляду, выхаванню любові да роднага краю. У бібліятэцы праводзяцца кніжныя выставы і бібліяграфічныя агляды, экалагічныя конкурсы, віктарыны, гульні, гутаркі з выкарыстаннем мультымедыяных тэхналогій: “Чырвоная кніга”, “Чарнобыль”, “Сцежкамі прыроды”. Экалагічна-краязнаўчая гульня “Наш родны край” – адно з такіх мерапрыемстваў.

Выхаванне ў дзяцей экалагічнай культуры – важны накірунак работы бібліятэкі. Менавіта таму, мы плануем у хуткім часе арганізаваць экабібліятэку, дзе будуць змешчаны даведачная літаратура, матэрыялы перыядычнага друку, мастацкая літаратура, відэа- і аўдыётэка экалагічнага зместу, напрацоўкі нашай установы адукацыі.

Мэта: паказаць прыгажосць і характэрныя прыроды роднага краю, вучыць дзяцей правілам паводзін у прыродзе.

Афармленне: кніжная выстава “Гэта Зямля – твая і мая”, плакаты

Гісторыі Докшыцкага краю
Я кланяюся зноў і зноў.
Глыбока яе паважаю –
Гэта ж мудрасць нашых дзядоў.
Ф. Палачанін

Ёсць на зямлі куточак мілы,
Дзе нават паветра чысцей,
Дзе неба блакіт сінейшы,
Дзе птушкі спяваюць мацней...
Н. Парцянка

Ход гульні

Вядучы: Добры дзень, дарагія сябры! Мы рады вітаць вас на эколага-краязнаўчай гульні “Наш родны край”. Сёння мы запрасілі вас, каб разам прайсці сцежкамі роднага краю, з любасцю прыгадаць усё тое, што датычыцца расліннага і жывёльнага свету нашай Докшыччыны, успомніць яе гісторыю. Але найбольш адказным будзе падарожжа для вучняў ___ класа і ___ класа. Ацэньваць правільнасць вашых адказаў будзе журы ў складзе...

Увага! Пачынаем эколага-краязнаўчую гульню “Наш родны край”. Але каб адправіцца ў падарожжа, трэба даведацца, якое надвор’е нас чакае.

Першае заданне

Кожнай камандзе я дам па лісту паперы, дзе ў калонках надрукаваны прыкметы надвор’я. У першай калонцы запісаны пачаткі прыкмет, у другой – іх заканчэнне.

Але яны не адпавядаюць адзін аднаму. Калі ласка, пры дапамозе стрэлак злучыце кожную частку прыкметы ў адзінае цэлае.

Народныя прыкметы:

- Пеўні спяваюць увечары – на перамену надвор'я.
- Май мокры і халодны – год хлебаробны.
- Ластаўкі высока ў небе – дажджу не будзе.
- Вераб'і цярэб'яцца – будзе пацяпленне.
- Вялікая раса – прыкмета сонечнага надвор'я.
- Дрэва хутка скінулі лісце – зіма будзе суровай.
- Студзень мяце – ліпень залье.
- Грак на гары – вясна на двары.
- З бярозы многа соку – да мокрага лета.
- Вясёлка пасля дажджу – на добрае надвор'е.

Вядучы: Пакуль каманды думаюць, якое надвор'е нам прадказаць, пытанні да гледачоў. (За правільны адказ гледачам даюцца жэтоны).

- Што абазначае прымаўка “Ваўка ногі кормяць”? (Воўк не сцеражэ дабычу, а даганяе яе.)
 - Колькі ног у павука? (Восем)
 - Што есць зімой барсук? (Нічога, зімой ён спіць).
 - Якую траву і сляпы ведае? (Крапіва)
- Якое птушаня, калі сядзіць, падобна на абломак галінкі? (Казадой)
- Калі цвіце ліпа? (У ліпені)
 - Ці спяваюць пералётныя птушкі на чужыне? (Не спяваюць, не ўюць гнязда, не нясуць ячак, не выводзяць птушанят)
 - Якую птушку называюць лясным доктарам? (Дзяцел)
 - Які грыб расце на бярозе? (Чага)
 - Што азначае “плач” бярозы вясной? (Рух соку)

Вядучы: Вось мы з вамі ўжо і ведаем, як вызначыць надвор'е. Можна рухацца далей. І пытанні наступнага конкурсу так ці інакш будуць датычыцца нашай Докшыччыны:

1. Калі быў утвораны Докшыцкі раён? (15 студзеня 1940)
2. Назавіце помнікі прыроды рэспубліканскага значэння, якія знаходзяцца на тэрыторыі раёна. (Дуб-велікан у Сітцах, Варганская гара, Сцёп-камень).
3. Назавіце гідралагічныя заказнікі рэспубліканскага значэння, запаведнік, які размешчаны на тэрыторыі раёна. (Заказнік Сэрвач, Верхневілейскі, Галубіцкая пушча, Бярэзінскі біясферны запаведнік).
4. Назавіце заказнікі мясцовага значэння. (Раёўка, Віржы, Кайданава балота, Замошша, Вярэнькі, біялагічны заказнік Зуйка, дэндрапарк УА “Парплішчанская ДАСШ”).
5. Назавіце прозвішча, імя і імя па бацьку дырэктара школы, пад кіраўніцтвам якога быў закладзены дэндрапарк. (Сясіцкі Міканор Андрэевіч).
6. Калі быў арганізаваны экалагічны рух навучэнцаў Віцебскай вобласці? (у маі 1992 года на I абласной экалагічнай канферэнцыі).

Вядучы: Пакуль журы падводзіць вынікі, з цікавымі фактамі, якія датычацца нашага раёна, вас пазнаёміць бібліятэкар. (Выступленне бібліятэкара).

Слова журы.

Вядучы. Зямлі маёй

Блакітная расінка,
Свецішся ў лесе,
Возера – іскрынка.
Празрыстае, чысцюткае да донца.
Пяшчотане і цёплае,
Як сонца.

Я думаю, вы здагадаліся, што прыйшлі мы на бераг самага вялікага возера раёна – Сэрвач. Яго плошча 4,55 кв. м. Даўжыня берагавой лініі 12,9 км, найбольшая глыбіня 5,2 м. Наступны наш конкурс называецца “3 рога ўсяго многа...” Кожная каманда выбірае пытанне камандзе праціўніка.

- У якім годзе выйшла першае выданне Чырвонай кнігі Беларусі? (У 1981 г.)

- Чым адрозніваецца заказнік ад запаведніка? (Заповеднік – ахоўваемая прыродная тэрыторыя, дзе забараняецца любая гаспадарчая дзейнасць чалавека. Заказнік – тэрыторыя, дзе разводзяцца якія-небудзь жывёлы з дазволам частковага палявання).

- Хто два разы нараджаецца, адзін раз памірае? (Рыба, птушка)
- Хто можа піць нагой? (Жаба)
- Якая рыба носіць імя чалавека? (Карп)
- Якія рыбы зімуюць чародамі? (Ляшчы)
- Колькі ног у насякомых? (Шэсць)
- Як называюцца жывёлы, якія жывуць на сушы і ў вадзе? (Земнаводныя)
- Хто нарадзіўся ў вадзе, а жыве на зямлі? (Жаба)
- Якая рыба без лускі? (Сом)

Вядучы: Пакуль журы падлічвае, зноў пытанні глядачам.

- Якія жывёлы спяць з адкрытымі вачыма? (Зайцы).
- У якога дрэва лісце жаўцее першым? (У бярозы).
- Калі лісе споўніцца 5 год, што будзе далей? (Пойдзе шосты год).

Слова прадастаўляецца журы.

Вядучы: Наша Докшыччына вельмі багатая на лясы. Яны складаюць 48% ад агульнай плошчы раёна. Давайце ўявім такую сітуацыю, што мы пайшлі ў паход: мы павінны арыентавацца ў лесе, прыгатаваць ежу з ядомых раслін, аказаць першую дапамогу, выкарыстоўваючы лекавыя расліны, прадказаць надвор’е.

Наш наступны тур мы назавём “У паходзе”.

- Што з расліннага свету можа замяніць мяса? (Грыбы, бо ўтрымліваюць да 40% бялку).
- Якая расліна можа замяніць вату або ёд? (Балотны мох сфагнум).
- Чым можна пачысціць зубы ў паходзе? (Дравесным вугалем)
- Якія расліны можна выкарыстаць у лесе для заваркі чаю? (Лісце суніц, маліны, чарніц, брусніц).
- Як з дапамогай імху і лішайніку вызначыць бакі гарызонту? (Імхі і лішайнікі растуць на кары дрэва з паўночнага боку, дзе большы цень).
- Якую расліну называюць сябрам пешахода? (Трыпутнік, так як яго лісце прытупляе боль пры ўкусах насякомых).
- Лісце якіх раслін можна выкарыстаць, каб спыніць крывацёк? (Трыпутнік, тысячаліснік).
- Якія кветкі прадказваюць аб змене надвор’я? (Кісліца перад дажджом складвае лісточкі, кветкі прыціскаюцца да сцябла; у канюшыны лісточкі

прыціскаюцца адзін да аднаго, суквецце нахіляецца; у беллага гарлачыка перад дажджом кветкі не распускаюцца).

Вядучы: Пытанні гледачам.

Прапануюцца малюнкi птушак.

Што гэта за птушкі? Што вы ведаеце пра іх?

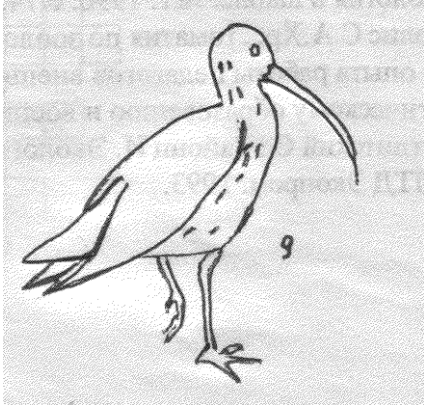
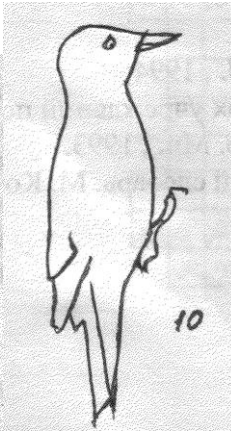
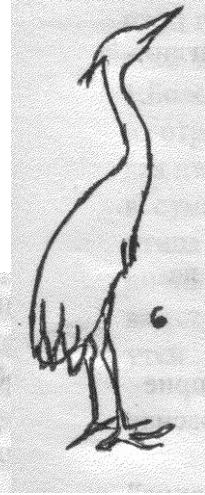
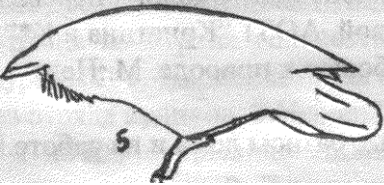
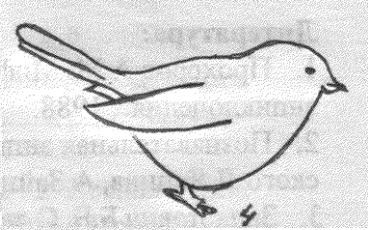
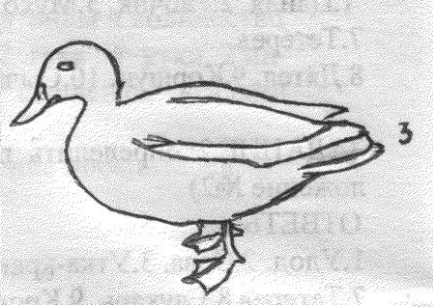
Часопіс “Весёлый зоопарк” № 10 -2010г.

Вядучы:

Неба роднае, люблю я
вышыню тваю,
і чаруеш, і хвалюеш
ты душу маю.
У блакіце аблачынку
белую люблю,
нібы лёгкую пушынку,
позіркам лаўлю.
Неба мілай Беларусі –
для душы прастор!
Аж пад воблакамі бусел
крылы распасцёр.
Незалежна і шчасліва
белы птах плыве!
Хораша, немітусліва
вышыня жыве.

А. Жуковіч

Напэўна, вы здагадаліся, што ў нашым апошнім конкурсе пойдзе размова пра птушак. Камандам патрэбна адгадаць птушак па сілуэтах.

Адказы: 1. Удод . 2 . Сава. 3. Качка. 4. Верабей. 5. Варона. 6. Чапля. 7. Цецярук. 8. Глушэц. 9. Краншнэп.10. Дзяцел.

Вядучы: Пакуль каманды працуюць, мы правядзём гульні з гледачамі. Патрэбны для гульні два гледачы. Вось перад вамі склянкі з фасолляй і гарохам разам. Хто хутчэй адбярэ паасобку фасоль і гарох, той і пераможца.

Вядучы: Час журы падвесці вынікі гульні. А я прапаную вам звярнуць увагу на нашу кніжную выставу. У гэтых кнігах вы знойдзеце шмат цікавага. А цяпер настаў час назваць пераможцаў.

(Журы ўручае падарункі камандзе-пераможцы і самым актыўным гледачам.)